

Het Madeliefje, in 2023 verkozen tot onze nationale bloem

Persoonlijk vind ik het wel een goede keuze. Het is niet zo dat het bloempje specifiek voor Nederland is, maar de bloem is voor vrijwel iedereen makkelijk te herkennen en het plantje wekt geen ergernis op. En vooral dat laatste is eigenlijk al heel wat.

Wanneer ik in mijn geheugen duik, denk ik dat het Madeliefje het eerste bloemetje was dat ik echt herkende. Daar kon ik, met veel moeite, een krans van maken voor in mijn haren. Die dan ook vrijwel meteen door mijn broers werd vernield. Ook later, op weg naar school, wanneer ik te laat bedacht, dat ik tien verschillende planten moest meebrengen voor biologie, was dit er eentje voor de verzameling. Dit plantje bloeit namelijk niet alleen in mei, maar met wat geluk bijna het jaar rond.

De Latijnse naam is *Bellis perennis*. *Bellis* betekent 'mooi' en *perennis* 'overblijvend'. Het is dus een mooi, meerjarig plantje. En dat is wat het Madeliefje doet: de kou (tot wel -17°C) in de winter trotseren en mooi overblijven tot de volgende lente haar weer laat bloeien. Het Madeliefje houdt van de zon. 's Nachts en wanneer het regent sluiten de bloemetjes om overdag weer open te gaan in de richting van de zon. Twijfel je of je een paraplu moet meenemen? Kijk even naar de Madeliefjes, staan ze met hun kopje gebogen, neem maar mee! Staan ze open te stralen, dan kun je de paraplu gerust thuislaten.

Oorspronkelijk komen Madeliefjes uit Azië en Europa, behalve in de tropen kun je het Madeliefje tegenwoordig overal in de wereld vinden.

In feite is het Madeliefje een bosje bloemen op zich. Want het bestaat uit ongeveer honderd gele, tweeslachtige buisbloemen. Met daaromheen tientallen witte vrouwelijke lint- of straalbloemen, die aan de top vaak rood/paars aangelopen zijn. Het plantje kan zich vermeerderen via zaad, maar ook ongeslachtelijk, door in de oksels van één of meer rozetbladeren uitlopers te vormen, die op hun beurt weer kunnen uitgroeien tot rozetten, waarop dan weer een stengel met een bloemhoofdje ontspruit. Het Madeliefje hoort bij de familie van de Compositen, de Asteracea, wat de samengesteld bloemigen zijn. Het is een van de meest voorkomende wilde planten van ons land.

Voor het Madeliefje kennen we ongeveer 29 namen, zoals Meizoentje, Koeienbloem, Schapebloem, Grasbloem, Weidebloempje, Junibloem, Paasbloempje, Dijkbloempje, Koweblomke (Fries), Kersouwen, Kransje, Liefdebloempje, Maagdenliefje, Margrietjes, Meizoentje, Weideliefje en Bleekveldbloempje. Het natuurtheater Kersouwe is dus naar dit bloempje vernoemd.

Madeliefjes worden niet alleen gebruikt om bloemenkransen mee te rijgen, maar ook ter versiering van o.a. paaseieren. En bijen en vlinders zijn dol op de nectar en zorgen bovendien voor bestuiving. De jonge blaadjes van de Madeliefjes kun je in het voorjaar plukken en in salade verwerken. Ook het bloempje is trouwens eetbaar. In de homeopathie wordt het Madeliefje ook toegepast, onder meer voor huidproblemen, zoals kneuzingen. Het Madeliefje werkt kalmerend bij krampen, werkt bloedzuiverend en is goed voor de lever.

In de Noorse mythologie was het Madeliefje gewijd aan de godin Freya. Deze godin staat voor liefde en vruchtbaarheid. Dat zal dan ook wel de achtergrond zijn van mijn actie als kind om de bloemblaadjes één voor één van het bloemetje te trekken, onder het mompelen van "Hij houdt van mij, hij houdt niet van mij." Om opnieuw te beginnen wanneer het resultaat tegenviel.

